

STRÁŽ NAD BOŽÍM LIDEM

HŘÍŠNÍCI A DLUŽNÍCI LÁSKY V BOŽÍ PÉČI

Text kázání:

Ez 33,7-9 / Ř 13,8-10 / Mt 18,15-20 / Žalm 95,1-2.6-7.8-9

Biblická čtení

Žalm 95,1-2 *Pojďte, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy, 2 vstupme před jeho tvář s díkůvzdáním, oslavujme ho hlaholem žalmů! 6-9 Přistupte, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před Hospodinem, který nás učinil. 7 On je náš Bůh, my lid, ježž on pase, ovce, ježž vodí svou rukou. Uslyšíte-li dnes jeho hlas, 8 nezatrvejte svá srdce jako při sváru v Meribě, jako v den pokušení na poušti v Masse, 9 kde mě vaši otcové pokoušeli, kde mě chtěli zkoušet, i když viděli mé činy.*

Římanům 13,8 *Nikomu nebudte nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon. 9 Vždyť přikázání `nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepožádáš´ a kterákoli jiná jsou shrnuta v tomto slovu: `Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.´ 10 Láska neudělá bližnímu nic zlého. Je tedy láska naplněním zákona.*

Ezechiel 33,7-9 *"Ty, lidský synu, slyš. Ustanovuji tě strážcem izraelského domu. Uslyšíš-li z mých úst slovo, vyřídíš jim mé varování. 8 Řeknu-li o svěvolníkovi: »Svévolníku, zemřeš,« a ty bys nepromluvil a nevaroval ho před jeho cestou, ten svěvolník zemře za svou nepravost, ale za jeho krev budu volat k odpovědnosti tebe. 9 Jestliže budeš svěvolníka varovat před jeho cestou, aby se od ní odvrátil, ale on se od své cesty neodvrátí, zemře pro svou nepravost, ale ty jsi svou duši vysvobodil."*

Matouš 18,15-20 *Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. 16 Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby ústy dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď. 17 Jestliže ani potom neuposlechne, oznam to církvi; jestliže však neuposlechne ani církev, at' je ti jako pohan nebo celník. 18 Amen, pravím vám, cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a cokoli přijmete na zemi, bude přijato v nebi. 19 Opět vám pravím, shodnou-li se dva z vás na zemi v prosbě o jakoukoli věc, můj nebeský Otec jim to učiní. 20 Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich."*

Kázání

Dnešní neděli jsem se rozhodl přidržet rozpisu biblických textů tak, jak je čte velká část křesťanské církve. Ostatně činím tak vždy, když nemám jinou linii kázání. Dnešní texty tedy nejsou mým výběrem a vnímám je jako Boží slovo, které nás chce jaksí o své iniciativě nalézt a oslovit.

Po pravdě řečeno mi dnešní texty nebyly nijak příjemné a v určitou chvíli jsem uvažoval nad tím, že bych se jim v úvodním kázání školního oku vyhnul (*což ale bývá znamením toho, že je potřeba se takovými texty zabývat*). První pohled a první dojem nám odhaluje téma, které se všemi texty táhne jako červená nit: *Nad Božím lidem je potřeba držet stráž, a když bližní zhřeší, je třeba ho pokárat. Cílem této činnosti je „získat ho zpět“ (Mt 18,15).* Ve SZ to byl úkol proroků, v NZ Pán Ježíš dává toto poslání svým následovníkům, své církvi.

I. „Podezřelá“ moc a praxe církve

Rozhodl jsem se, že *dnes nebudu vykládat „techniku“ napomínání*, jak ji Pán Ježíš předkládá svým učedníkům (Mt 18,15n). Ta je ostatně tak zřetelná, že k ní není moc co dodávat. Kamenem úrazu je pro nás již samotný fakt toho, že bychom si měli mluvit do života.

Otázky: Věříme tomu, že služba kárání patří do života křesťana a církve? Jsme připraveni ke službě napomínání bližních, když zhřeší? Umíme napomínat? Není nám nepříjemné, že to je právě společenství věřících, které od svého Pána dostalo mandát odmítat a přijímat (že to tedy není jaksi sám Bůh bezprostředně)? Není církvi dána až přílišná moc? Proč to tak Pán Ježíš udělal, když věděl, jak je taková moc zneužitelná a pro nás (i díky zkušenosti) podezřelá, a vlastně i nepříjemná?

Nevím, jestli jsme schopni odpovědět na všechny tyto otázky tak, aby to uspokojilo naše současné postmoderní znepokojení nad zásahy do soukromí. Jestli ale je něco, o co se můžeme pokusit, pak je to **hledání kontextu**, do něhož jsou slova Pána Ježíše zasazena. Tento kontext jsem v dnešních textech hledal.

Nalezl jsem v něm dvě skutečnosti – **dvě perspektivy** – do nichž potřebujeme své otazníky zasadit. První perspektiva nám postaví před oči **Pána Boha**, druhá pak **nás samotné**.

II. Pohled na Hospodina – On pečuje

Zůstaňme na chvíli u první perspektivy – pohledu na Hospodina, nebeského Otce. **Na první pohled se zdá**, že všechny texty jsou především o nás lidech a činech, které se čekají od nás, že je zde především nárok na člověka (varovat hřešící, případně přijímat napomenutí). **Pokud za tím vším ovšem začneme hledat Hospodina** (a to je to, co bychom měli hledat, protože Písmo je především jeho sebezjevení), pak zjistíme, že jeho role je první, základní a rozhodující. Církevní tradice se k tomu přihlásila tím, že mezi starozákonní texty zařadila oslavný 95. Žalm, v němž čteme: „*On je náš Bůh, my lid, ježž on pase, ovce, ježž vodí svou rukou.*“ (Ž 95,7).

Je to především a na prvním místě svatý Bůh, náš *nebeský Otec, kterému není lhostejný náš úděl*. On vidí, jak nás lidi ničí hřích a zlo, jak se mýjíme cílem a naplněním svého života. Je to on sám, kdo vstupuje do našeho života, aby nás odvrátil (vysvobodil) od hříchu a přivedl k sobě – u něho je první iniciativa v případě varování hříšníků. Tak to slyšel prorok Ezechiel: „*Ustanovuji tě strážcem izraelského domu. Uslyšíš-li z mých úst slovo, vyřídíš jim mé varování*“ (Ez 33,7) Prorok může – a dokonce musí – varovat hříšné **právě a jenom tehdy, když zazní slovo Boží!** Když pak Boží hlas zazní, žalmista řekne: „*Nezatrvejte svá srdce.*“ => přijměte jeho slovo, jeho korekci, jeho varování, jeho napomenutí (*podobně jako slovo povzbuzení k naději, odvaze a víře*).

Když myslíme na službu těm, kdo hřeší – kdo se svými činy vzdalují (a odcizují) nebeskému Otci, pak je to na prvním místě Bůh, který nás chce zastavit a vrátit ke způsobu života lidí víry. Naše ztracenost jej nenechává lhostejným, pečuje o nás.

Jak? Náš Stvořitel a Otec má mnoho způsobů, jak nás zastavit a varovat, když se mu vzdalujeme. Patří k nim i varování skrze ty, které on sám osloví a pošle. **Bůh si používá lidi**. Tak to prostě je dodnes. => Slyšíme-li tedy slova Pána Ježíše „*Když Tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho...*“, musíme je vzít vážně a ujmout se této pro mnohé nepříjemné záležitosti.

Zároveň si ovšem musíme uvědomit, že *tuto činnost nesmíme konat svévolně* – musíme slyšet nejprve Boží slovo, které vede k varování, musíme cítit a hledat Boží impuls; vnímat Boží lásku a Boží zájem. Musíme si být vědomi, že nejde jenom o to někoho pokárat – tady jde o to, že *máme být Božími posly*: Na místě Kristově voláme: smiřte se s Bohem!

Zdá se mi, že církevní tradice velice moudře připojila k napomenutí Pána Ježíše o způsobu kárání hříšníků starozákonní text proroka Ezechiele: „*Uslyšíš-li slovo z mých úst, vyřídíš jim mé*

varování. **“Novozákonní služba kárání je duchovní – ano doslova Boží – službou. Je to služba Božího slova!** Vychází z něho a závisí na něm.

=> Toto potřebují slyšet ti, kteří pro kritiku a kárání nechodí daleko (ty Boží slovo brzdí) & toto slovo potřebují slyšet všichni, kdo se zdráhají reagovat tam, kde Boží Duch vede k varování (*takové Boží slovo povzbuzuje slovy: „Jestliže budeš svévolníka varovat před jeho cestou, aby se od ní odvrátil, ale on se od své cesty neodvrátí, zemře pro svou nepravost, ale ty jsi svou duši vysvobodil.“* Ez 33,9). Nesmíme v tomto ohledu zůstat, jak to říká apoštol Pavel v dnešní čtení z listu Římanům, dlužníky.

To je tedy první perspektiva, v níž potřebujeme vnímat varování těch, kdo hřeší. Bůh o nás pečuje! *Ž 95,7 On je náš Bůh, my lid, ježž on pase, ovce, ježž vodí svou rukou. Uslyšíte-li dnes jeho hlas, 8 nezatvrzujte svá srdce...*

III. Pohled na sebe sama

V druhém pohledu na dnešní biblické texty se chci zaměřit na to, co je v nich řečeno o nás. Nalézáme v nich jednak, **kdo jsme**, a pak **co se od nás čeká**.

a. Kdo jsme?

Jsme **lidmi, kteří jsou náchylní k hříchu**. Když jsme naslouchali radám Pána Ježíše o tom, jak jednat, *„když tvůj bratr zhřeší“*, pak se na tato slova nyní dívám z druhé strany. Ponechme hřešícího bližního na chvíli stranou. Já jsem to, kdo hřeší proti bližním, Bohu. I mně se to může stát a stává! Já potřebuji korekci, varování a napomínání.

O prázdninách jsem několikrát kázal na příběhy z knihy Soudců. Byla tam patrná jedna věc: lidé sloužili Hospodinu, ale zároveň měli na zahradě oltář postavený Baalovi – a vůbec jim to nevadilo! Vůbec nevnímali, že by na tom mělo být něco špatně. Ještě vyčítali Hospodinu, že se o ně moc nestará. Nevěděli o svém hříchu.

My jsme na tom dosti podobně. Jsme těmi, kdo hřeší a je docela **pravděpodobné, že to ani nemusíme vědět**. Zdá se mi, že si tuto skutečnost potřebujeme uvědomovat. Ona nás totiž – *nejenom na prahu nového školního roku – vede k pokoře, obezřetnosti a opatrnosti*. Tu potřebujeme nejenom pro svůj prospěch, ale posléze i k tomu, abychom jako ti, kdo jsou náchylní k hříchu, mohli sloužit druhým, když upadnou do hříchu.

Apoštol Pavel ve 13. kapitole listu Římanům, jak jsme slyšeli v úvodu její část, říká, že **jsme dlužníky**, a to dokonce v jistém slova smyslu věčnými dlužníky. Apoštol Pavel totiž pověděl: *„Nezůstávejte nikomu nic dlužni, leč vzájemnou lásku.“* Ledacos se totiž dá – a má splatit (*dluhy se mají splácet!*) Je zde ovšem **dluh, který nebudeme schopni nikdy splatit – je to dluh lásky. Ve věci vztahu k Bohu a bližním zůstáváme věčnými dlužníky** – dlužníky lásky. Musíme si v tomto smyslu nově uvědomit a ocenit, kolik lásky jsme přijali a přijímáme od Pána Ježíše, který nás smířil se svým Otcem! Jsme dlužníky, kteří jsou voláni k tomu, aby spláceli nesplacitelný dluh – dluh lásky.

Tím už se ale dotýkám toho, k jakým postojům a činům nás dnešní biblické texty vyzývají => co se do nás (*dlužníků a lidí náchylných k hříchu*) očekává:

b. Co se do nás čeká?

Co to tedy je, co je před nás postaveno jako Boží výzva? Dalo by se to povědět jednou větou: **pěstování společenství s Pánem Ježíšem a bližními v lásce a odpovědnosti**.

⇒ Nepřijde to samo, proto **pěstování**.

⇒ Jde o život ve **společenství**. S lidmi i Bohem.

- ⇒ *Společenství s lidmi – výzva odpovědnosti s ohledem na společnost: Nikomu nebud'te nic dlužni – daň, clo, nesplacenou půjčku, čest, úctu a respekt & zůstaňte dlužníky lásky, která bližnímu neudělá nic zlého.*
- ⇒ *Společenství s Pánem Ježíšem – výzva zbožnosti: hledání Pána Boha ve společenství: Kde se dva nebo tři sejdou ve jménu mém, tam jsem uprostřed nich. Tam je Boží Duch, tam zní Boží slovo, které je zdrojem lásky i směrovkou pro činy (praktické projevy) lásky. Je to společenství modlitby, které má moc (protože uprostřed něho je Pán Ježíš Kristus): „Kde se shodnete a cokoli odmítnete či přijmete, bude to realitou i v nebi.“ Takovéto společenství jednoty si používá nebeský Otec a Pán Ježíš, Pán církve, jako prostředek své péče o člověka. Žádné kárání – vezmeme-li vážně bezprostřední význam evangelijního slova – nesmí vyrůstat odjinud než z kontextu Boží přítomnosti, z kontextu společných modliteb.*

IV. Závěr

Začátek školního roku je vždycky určitým mezníkem života, a to nejen v rodinách s dětmi (*nakonec i sborový život je prázdninami a školním rokem ovlivněn*). Hledal jsem, co nám dnešní biblické texty dávají na cestu do dalšího období. Kdybych měl shrnout, co jsem v nich našel, pak se to dá vyjádřit čtyřmi věcmi:

a. Dávají naději

Do dalšího období smíme vstupovat s jistotou a nadějí: *On je náš Bůh a my jsme jeho lid, který má ve své péči, chrání jej a vede jej.* Pro Kristovu oběť se my všelijak hříšní a stále hřešící lidé smíme nazývat Božím lidem. V tom je naše naděje. Jsme v Boží péči. Tato naděje a jistota vyrůstá ze společenství víry, které se děje tam, kde se schází věřící lidé.

b. Připomínají pokoru

Do dalšího období nechceme vstupovat sebevědomě a triumfalisticky, ale s pokorou: Jsme lidmi tak náchylnými k hříchu. Potřebujeme se bát hříchu, protože jsme nad ním ještě nezvítězili. Potřebujeme korekci. Laskavou korekci. Musíme se učit ji přijímat i dávat.

c. Zvou ke společenství

Zvou nás k setkávání ve jménu Pána Ježíše Krista – tam je on sám přítomen (*nejen svým slovem*). Tam, ve chválách, naslouchání a modlitbách se tvoří jednota mezi nebem a zemí, jednota mezi křesťany. Tam je skryta moc církve – jediné tam – v tom nejužším společenství s Pánem Ježíšem.

d. Zvou k účasti na Božím poslání – k činům lásky

Z něho pak vyrůstají činy lásky. K nim jsme zváni, a ro je to čtvrté, co můžeme přijmout na cestu do nového školního roku. Jsme zváni, abychom dávali každému, co mu patří: v rodině, v zaměstnání, ve společnosti i uprostřed církve. Nechceme zůstat dlužníky tam, kde je potřeba splácet (*nenechávat nesplacené dluhy*), a chceme zůstat těmi, kdo jsou si vědomi toho, že dluh lásky, která nám byla prokázána Pánem Ježíšem, je nesplacitelný.

Dnešní kázání ukončím několika slovy 95. Žalmu, která již zazněla na počátku: *Uslyšíte-li dnes jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce* (Ž 95,7b-8a).

Jan Asszonyi